

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ד' - פרשת בשלח תשפ"ד

יום חמישי האויב של היהודי

כל חייו של בן אדם עלי אדמות, יש לו מלחמה תמימית עם היצר הרע.

לאורך כל ימי חייו היצר מפתה אותו בכל מיני דרכים ואמצעים, ובכל יום הוא מחדש עוד ועוד פתויים ונסיונות, ואינו מתיאש לרגע.

רבינו האביר יעקב מוסיף ומסביר בספרו 'פתוחי חותם' את מהות המלחמה הזו:

המקטרג הגדול ביותר נגד בן אדם הוא הס"מ, שהוא הראש של כל כחות הטמאה בעולם.

ולמרות כל המלחמה הכבדה שהוא מנהל פנגד בני אדם, יש לו תכונה מעניינת: הוא קל רגלים, הוא

קל רגלים לרדף אחרי בני ישראל, והוא קל רגלים במנוסה מפני הרעה שבאה עליו, כאשר בני ישראל מנצחים אותו.

כאשר יהודים מרבים בתפלות ומעשים טובים, אז הס"מ בורח במהירות ומציל את עצמו מפני זה.

גם שמו הטמא מוכיח על תכונתו זו, כי השם המלא שלו **סמא"ל** הוא בגימטריא **'קל'**.

רבינו מרמז את זה גם בפסוקי הפרשה:

'ויסר את אפן מרכבתיו' - 'אפן' זה בגימטריא **'ס"מ'** [בשמו המלא].

ובא לרמז שהקב"ה הסייר מהס"מ את קלות הרגלים שהיתה טבועה בו, וממילא **'וינהגו בכבדת'**, הוא לא היה יכול לברוח מפני הרעה שבאה עליו.

יום ששי מדיע נוהגים לכפל בשירת הים את הפסוק 'ה' ימלך לעלם ועד'

חכמים קבעו בסדר התפלה לומר בכל יום את שירת הים, בסיום פסוקי דזמרה. כדי להזכיר את חסדיו של הקב"ה עם ישראל בצאתם ממצרים.

רבינו האביר יעקב בספרו 'פתוחי חותם' מברר מה הטעם למנהג ישראל לכפל פעמים את הפסוק 'ה' ימלך לעלם ועד', ועוד להוסיף אחריהם פעם נוספת בלשון התרגום.

והוא מסביר זאת בכמה אפנים, אחד מהם הוא כך:

מאחר ושירת הים נאמרה על נצחון השכינה הקדושה על הסטרא אחרא וחיולתיו, וכך גם בכל יום מתחדשת בחינה כזו של נצחון הקדושה על פני הטמאה, ויש שבידה לכחות הסטרא אחרא.

לפי זה מובן מדיע הסיפוי בלשון תרגום, כי לשון זו שוברת את פחו של הסטרא אחרא, כמו שמוזכר בזהר (ח"ב קכט:).

וכך גם ה'קדיש' נאמר בלשון ארמית, כדי לשבר את קלפות הסטרא אחרא.

ולכן גם בשירת הים אומרים את הפסוק המסים אותה בלשון ארמית, כדי לשבר את הסטרא אחרא.

יום שלישי תלמד תורה, ואל תדאג לפרנסה

יש אנשים שאומרים: "אדאג לפרנסה טובה עבדתי ועבור משפחתי, ואז אתפנה ללמד תורה בישוב הדעת".

אומר על כך רבינו האביר יעקב בספרו 'פתוחי חותם': דוקא בענין זה צריך להיות לאדם בטחון מחלט בקדוש ברוך הוא, שפרנס אותו ברוח גם כאשר ילמד תורה, וחלילה לו לעכב את לימוד התורה בגלל הפרנסה.

כי אם אדם יהיה להוט להרויח בתחלה ממון רב ויחשב בדעתו שרק אחרי שיהיה לו הרבה כסף אז יהיה לבו פנוי ללמד תורה, שידע שבסוף הוא לא יגיע ללמד תורה, כמו שאמר התנא בפרקי אבות (פ"ב מ"ד) "אל תאמר לך שאפנה אשנה, שמא לא תפנה".

אך כיצד ישיג אדם בטחון שהקב"ה יפרנס אותו כאשר הוא יעסק בתורה?

העצה לזה היא התבוננות בהנהגה של הקב"ה עם בני ישראל במדבר, שהאכיל אותם מן שירד מן השמים, בדרך פלאית. מזה יוכל כל אחד להסיק ולהיות בטוח, שאם יעסק בתורה, הקב"ה ידאג לכל צרכו, ויפרנס אותו מידו הרחבה.

רבינו האביר יעקב מסמיר לזה את הפסוק בפרשה: **'הני ממטיר לכם לחם מן השמים וגו', למען אנסנו הילך בתורתי אם לא'.** 'לחם מן השמים' - הלחם והפרנסה בעולם הזה תלויה בידו.

'למען אנסנו הילך בתורתו' - זהו מבחן עבור האדם, לראות אם הוא בוטח בה' ומפנה את מחשבותיו ללמד תורה בלב שקט.

יום רביעי קדשת מאכלי השבת

אחת התאונות הקשות ביותר לאדם היא תאונת האכילה.

הסבה לכך היא, מפני שאדם שאוכל לתאבון, עלול לחשב שהוא נוהג כשורה, כי הוא בסף הכל מקנים את הגוף שלו, והוא עלול לטעות שזה בסדר.

והאמת היא, שמי שעסוק יותר מדאי באכילה ושתייה, יותר ממה שהוא באמת צריך, הוא שוקע בגשמיות ובתאונות הגוף.

רבינו האביר יעקב בספרו 'פתוחי חותם' מוסיף ומדגיש, שכל זה אמור באכילה של אדם ביום חל, שאז רבוי האכילה מפרנסת את הכחות החיצוניים של האדם, ומגשמת אותו.

אבל אכילה של יהודי בשבת קדש, אין בה שום חלק מיתר, וכל מה שהוא אוכל בסעודת שבת יש בו קדושה, וזה מפרנס דוקא את כחות הקדושה שלו.

וכמו שהאר"י ל בספר הגלגולים.

זה מה שרמז משה רבינו בדבריו לישראל על המן: **'אכלהו היום'** - תאכלו את מאכלי השבת, כי הם כלם קדושים, כי **'שבת היום לה'.**

יום ראשון אפשר להשתנות ברגע אחד

בני ישראל היו משעבדים למצרים, לא רק במובן הגשמי, בעבודת פרך ובגזרות קשות.

אלא גם במובן הרוחני, הם היו משעבדים לטמאת מצרים.

בזהר הקדוש (זו"ח נב.) מבאר שבני ישראל נטמאו בהיותם במצרים, עד שעסקו במ"ט שערי טמאה, וכמעט באו אל השער החמשים, שהוא הטמאה הגדולה ביותר, ושמןה כבר לא היו יכולים להחליץ.

רבינו האביר יעקב שם דגש בספרו 'פתוחי חותם' על נקדה מעניינת שארעה בזמן יציאת מצרים:

ברגע אחד, בחצות הלילה, בני ישראל שכבר עמדו על סף שער החמשים של הטמאה, התהפכו לגמרי, ב-180 מעלות, ונכנסו לשער החמשים של הקדושה, שהוא המקום ההפוך בתכלית מהמקום הנמוך בו הם היו שקועים, וכך הם נגאלו.

בזה הוא מסביר את הפסוק 'וחמשים עלו בני ישראל', שזה היה הרגע של הגאולה, כאשר במקום להפנס לשער החמשים של הטמאה השפלה, מיד עלו ונכנסו לשער החמשים של הקדושה המרוממת.

זהו מסר נחוץ לכל עובד ה', שידע כי **ברגע אחד נתן להתהפך מטמא לטהור**, אפשר לחזור בתשובה ללא עכוב.

יום שני עקר עסק התורה: למוד קבלה

התורה ארפה מני ים, רחבה עד מאד, והחובה לכל יהודי לעסוק בה, ימים ולילות.

כל חלקי התורה הם חשובים ויקרים, אך חלק אחד הוא התכלית והעקר של עסק התורה:

למוד סודות התורה.

כי על ידי ידיעת סודות התורה, כול הלומד להפיר את הבורא יתברך ולדבק בדרכיו.

בנוסף, באמצעות לימוד סודות התורה יכול אדם לדעת את טעמי המצוות, את טעמי התפלות ואת פניית הברכות.

כך הוא יוצק לחיים הרוחניים שלו תכן אמיתי, שבסופו של דבר מקרב אותו אל הקב"ה, ומביאו לעבד את הקב"ה בלב שלם, עם הפנה הרצויה.

מוסיף רבינו האביר יעקב בספרו 'שערי תשובה' (אות יח), שזה רמזו בפסוק האמור בשירת הים: **'עזי וזמרת י-ה ויהי לי לישועה'.**

המלה **'עזי'** - היא בגימטריא **'זה הסוד'**.

וזמרת י-ה - מי שבדיו תורת הסוד, הוא ראוי לזמר ולשבח את הקב"ה, כי הוא מפיר בגדלת הבורא.

ויהי לי לישועה - כי על ידי שעוסק בתורת הסוד, הוא מפיר בגדלתו של הבורא יתברך, והוא יודע כיצד לעבד את ה', ואז הוא זוכה להשיג את ישועת ה'.

